Analizy OSW

OŚRODEK STUDIÓW WSCHODNICH 9.02.2023 www.osw.waw.pl

Białoruś: osiem lat więzienia dla Andrzeja Poczobuta

Kamil Kłysiński

8 lutego sąd obwodowy w Grodnie skazał wiceprzewodniczącego Związku Polaków na Białorusi i dziennikarza Andrzeja Poczobuta na karę ośmiu lat pozbawienia wolności w kolonii karnej o zaostrzonym reżimie. Wyrok zapadł na podstawie oskarżenia z kodeksu karnego o „wzywanie do działań zagrażających bezpieczeństwu narodowemu Białorusi" oraz „wzniecanie wrogości i konfliktów". Poczobuta aresztowano 25 marca 2021 r. wraz z pozostałymi członkami kierownictwa Związku i jako jedyny został osądzony – zatrzymane wraz z nim Marię Cieszkowską, Irenę Biernacką oraz Annę Paniszewą zwolniono w 2021 r. z więzienia i wydalono do Polski, a prezes Związku Andżelika Borys od marca ub.r. przebywa w areszcie domowym.

Komentarz

- Aresztowanie, prawie dwuletnie przetrzymywanie, a następnie skazanie Andrzeja Poczobuta na wysoką karę pozbawienia wolności to elementy antypolskiej polityki Mińska. Surowy wyrok wynika z niezłomnej postawy dziennikarza wobec reżimu. Poczobut był jego zdecydowanym krytykiem. W swoich artykułach wskazywał na antypolski charakter polityki Alaksandra Łukaszenki, liczne przypadki łamania praw człowieka na Białorusi oraz zafałszowaną, prorosyjską narrację historyczną Mińska. Wyrok stanowi kolejny sygnał, że działalność polskich niezależnych organizacji mniejszościowych nie będzie tolerowana, a Polskę postrzega się w kategoriach wroga. Działanie to należy interpretować nie tylko w kontekście wewnętrznej logiki reżimu, ewoluującego w stronę totalitaryzmu, lecz także szerzej – jako jeden z wielu w ostatnim czasie dowodów zdecydowanie prorosyjskiej orientacji Mińska.
- Od sfałszowanych wyborów prezydenckich w 2020 r. władze białoruskie prowadzą jednoznacznie antypolską politykę. Od kwietnia 2021 r. prokuratura prowadzi śledztwo w sprawie ludobójstwa narodu białoruskiego w latach 1941–1951 – w postępowaniu kluczowe miejsce zajmują rzekome zbrodnie dokonane przez polskich partyzantów w trakcie i po zakończeniu II wojny światowej. Od czerwca ub.r. dochodzi do dewastowania lub wręcz likwidowania miejsc polskich pochówków wojskowych i miejsc pamięci, zlokalizowanych głównie w obwodzie grodzieńskim (jak dotąd wiadomo o co najmniej 12 aktach wandalizmu). Ponadto na podstawie przepisów znowelizowanej ustawy oświatowej władze podjęły decyzję o wycofaniu od roku szkolnego 2022/2023 nauczania w języku polskim w dwóch polskich szkołach średnich w Grodnie i Wołkowysku. Represje dotykają polski biznes, a posiadacze Karty Polaka traktowani są z podejrzliwością, jako element politycznie niepewny.

- Antypolska kampania Łukaszenki jest reakcją na krytyczną postawę Warszawy wobec łamania praw człowieka i stosowania brutalnych represji w stosunku do oponentów Łukaszenki, a także na lobbowanie za sankcjami i wspieranie antyreżimowej opozycji. W odwecie Polska jest oskarżana przez propagandę m.in. o próbę destabilizacji Białorusi i plany odzyskania „kresów wschodnich". Wroga polityka tamtejszych władz ma wieloaspektowy charakter i dotyczy niemal każdej sfery stosunków dwustronnych. Cel ami reżimu są wyrugowanie polskości z życia społecznego na Białorusi oraz wywołanie wśród obywateli niechęci do Polski i Polaków.